

Ministrstvo za notranje zadeve

**Poudarki iz medijev in STA Bilten skozi prizmo
odkrivanja skritih / novih znanj**

Pripravil Dr. Karl Petrič

Ljubljana, 2010

1 Uvod

Odkrivati znanja, ki se nahajajo med številnimi vrsticami je izjemno koristna in zahtevna dejavnost. Številni pisni medijski izdelki (članki znotraj časnikov, revij idr.) večkrat dnevno poročajo o napakah, krivicah, gospodarskih problemih, dosežkih, naravnih katastrofah, aferah, polomijah itd., vendar redkeje ponudijo rešitve za probleme, ki nas obdajajo. Bralci smo tako oblegani z raznimi bolj negativnimi kot pozitivnimi življenjskimi scenariji, znotraj katerih se nahajamo bolj v vlogi oddaljenih opazovalcev.

Smo pretežno pasivni odjemalci nevsakdanjih dogodkov, ki nam jih oblikovalci mnenj posredujejo. Nevsakdanji dogodki se v vsakem primeru precej razlikujejo od naših vsakdanjih opravil. Kljub temu smo odvisni od teh dogodkov, ker nam posredno krojijo slog vsakdanjega bivanja. V svetu medijskega poročanja mnogokrat pride do zanimivega kolektivnega učinka, da nam bralcem posredujejo nekakšna zakodirana sporočila. Ta sporočila v bistvu pomenijo nekakšen nelinearni seštevek medijskih akterjev, ki so ustvarili nekakšne velike medijske možgane s skrivnostnimi nezavednimi znanji. Odkrivati del teh nezavednih kolektivnih znanj, ki jih je deloma ustvaril družbeni program in deloma individualna karizma, je lahko zanimiv predmet raziskave področja odkrivanja novih znanj znotraj besedil.

V tem kratkem sestavku bom poskusil predstaviti zamisel o analizi besedil s pomočjo programskega orodja oziroma raziskovalnega sistema JigSaw.

1.1 Cilj sestavka

Demonstrativni prikaz analize "Poudarkov iz medijev in STA Biltena" (zajel sem 228 dokumentov)

2 Analiza novic s pomočjo JigSaw

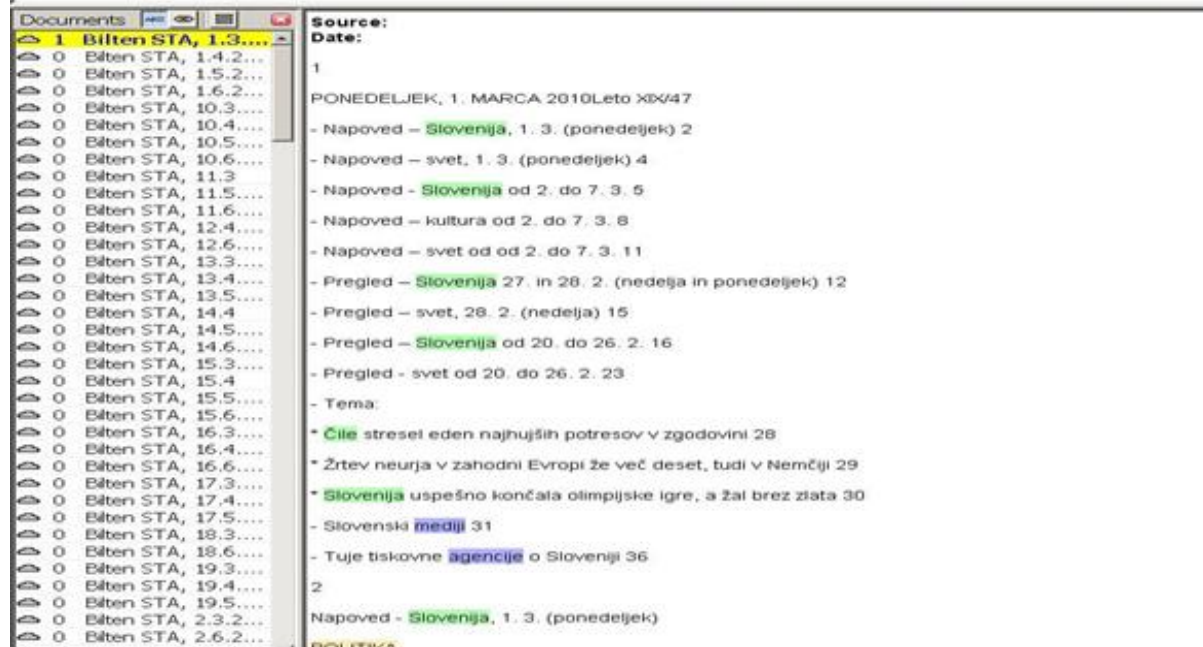
Številna in obsežna besedila v obliki novic je možno procesirati znotraj ustreznih programskih orodij, kjer se podatki obdelajo in v naslednji stopnji analizirajo. V ta namen bom predstavil raziskovalni sistem JigSaw. Z raziskovalnim sistemom JigSaw bom podal kvalitativno oceno vsebin. Pri delu z raziskovalnim sistemom JigSaw je najbolj kritična izbira entitet (entitete so v tem primeru tista bistva, ki jih želimo podrobneje preučiti oziroma o katerih zbiramo podatke kot npr. osebe, organizacije, kraj, dogodki ipd.). Besedila je potrebno najprej uvoziti v raziskovalni sistem JigSaw, nakar je potrebno različnim pojmom določiti entiteto. To se lahko izvede avtomatsko (najprej sem izgradil ustrezne zbirke podatkov), intelektualno ali pa kombinirano. Pri tej analizi sem uporabil kombinirano metodo. Entitete kot so "Oseba"

(Person), "Kraj" (Location), "Organizacija" (Organization), "Predmetna oznaka" (Descriptor), "Spletni naslov" (URL) in "E-pošta" (E-mail) je programsko orodje oziroma raziskovalni sistem JigSaw določil samodejno, medtem ko sem entiteto "Področje znanja" (Knowledge area) določil manualno oziroma intelektualno.

Color Legend:

- Person (107)
- Location (81)
- Organization (97)
- Email (2)
- Knowledge area (105)
- URL (110)
- Descriptor (917)

dejal drugim države DZ EU evrov glede kateri konferenca lahko LJUBLJANA
premier proti sicer Slovenija slovenije sloveniji slovenski vlada vlade zakona zaradi

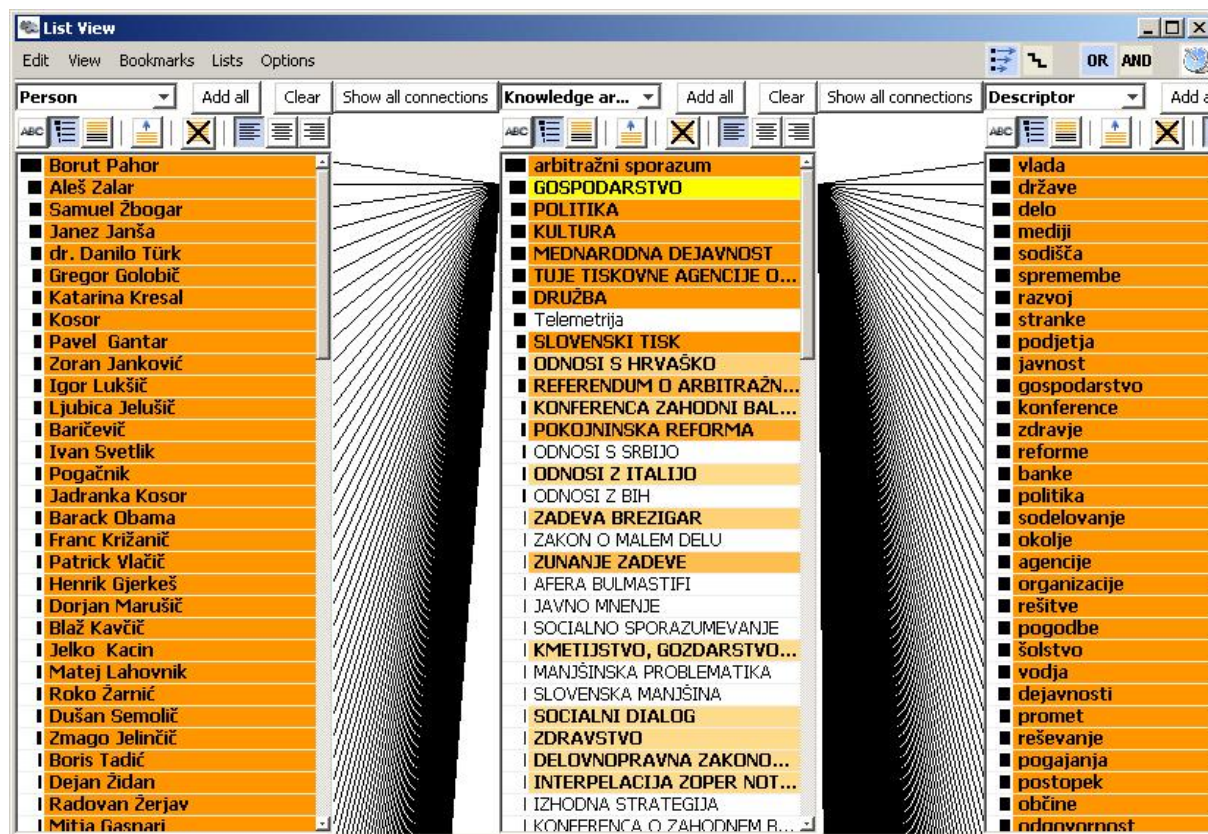
The screenshot shows the JigSaw interface. The top part displays a document snippet with highlighted entities: "dejal drugim države DZ EU evrov glede kateri konferenca lahko LJUBLJANA premier proti sicer Slovenija slovenije sloveniji slovenski vlada vlade zakona zaradi". Below this, the "Documents" pane lists various "Bilten STA" documents. The "Source:" pane shows the details for the selected document, including the date "PONEDELJEK, 1. MARCA 2010" and a list of news items with highlighted entities like "Slovenija", "svet", "kultura", "pregled", "tema", "Cile", "Žrtev neurja", "Slovenija", "Slovenski mediji", "Tuje tiskovne agencije", and "Napoved".

2.1 Slika 1: Entitete in dokumenti

Slika 1 prikazuje nadzorno ploščo raziskovalnega sistema JigSaw z določenimi entitetami (gl. gornji del slike 1) in procesirane dokumente znotraj modula za dokumente (gl. spodnji del

slike 1). Na sliki 1 je možno opaziti, da so entitete zaznamovane z različnimi barvami (npr. kraj z zeleno barvo, predmetna oznaka z vijolično).

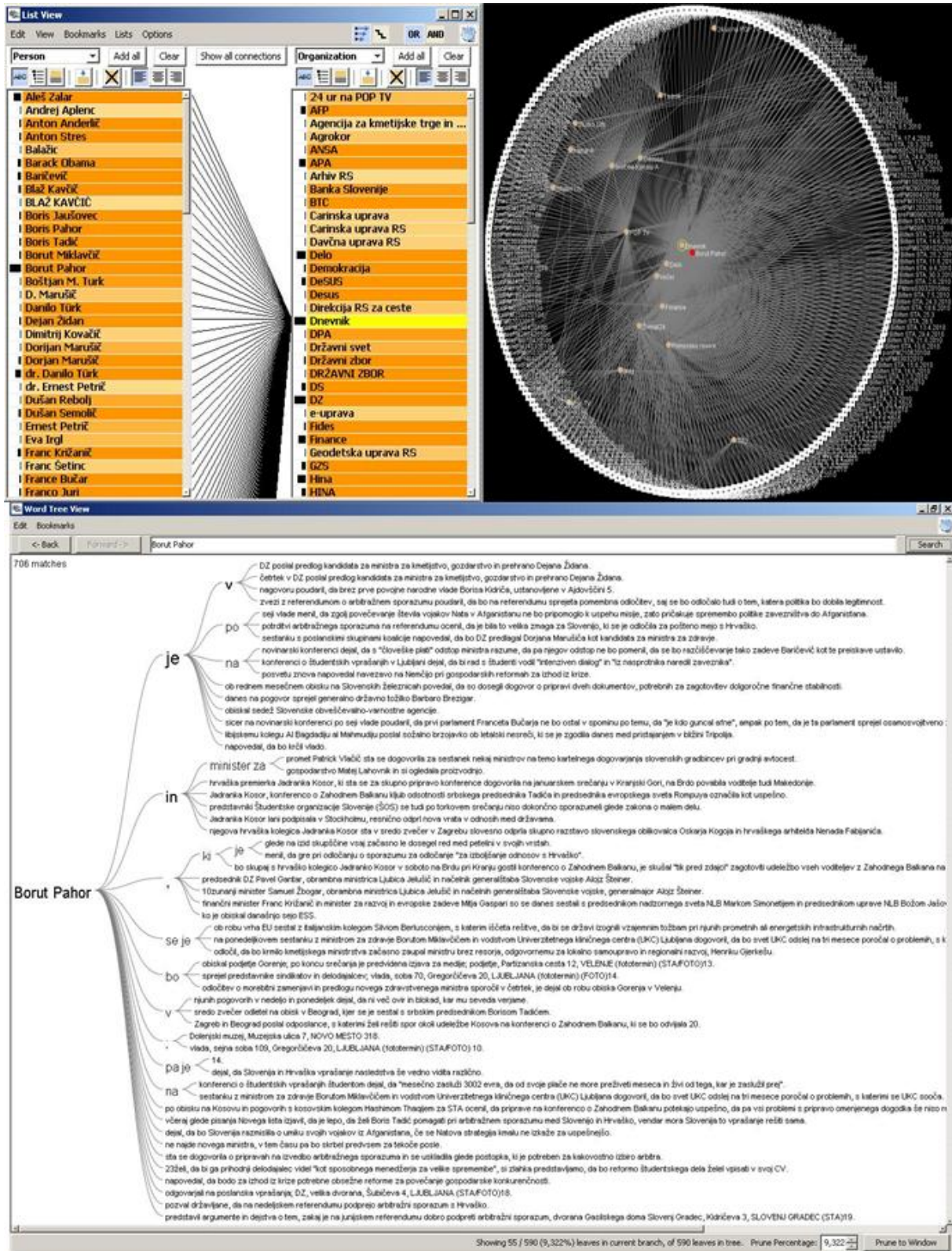
S pomočjo programskega orodja oziroma raziskovalnega sistema JigSaw sem znotraj novic zaznal 107 oseb, 97 organizacij, 81 krajev, 2 e-poštna naslova, 110 spletnih naslovov, 104 področij znanj in 917 predmetnih oznak. Še zlasti zanimive so predmetne oznake, kajti zbirka podatkov o predmetnih oznakah je vsebovala 2807 predmetnih oznak s področja prava, kazenskega prava, kriminalitete, Policije, javne uprave idr. Poudarki iz medijev in STA Bilteni so vsebovali okoli 92768 besed, iz česar bi lahko sklepali, da so teme znotraj omenjenih novic redkeje zastopane. Na ta način lahko ugotovimo, v kolikšni meri različni mediji poročajo o temah, ki so za nas zanimive oziroma v okviru delovnih nalog Ministrstva za notranje zadeve in njegovih enot v sestavi (Policija, Inšpektorat za notranje zadeve). Sicer je že dolgo znano, da množični mediji oskrbujejo bralce in/ali gledalce/poslušalce bolj kot ne z negativnimi informacijami. Na ta način se izdelki množičnih medijev precej bolj tržijo. Nekateri komunikologi to obrazložijo s pomočjo videnja človekove narave, ki je že a priori bolj dovzetna za negativne dogodke. Verjetno ima ta značilnost človekove narave svoje korenine še iz obdobja življenja v naravni naravi, kajti pračlovek je bil prisiljen nadebudno spremljati sleherne negativne dogodke oziroma grožnje. Nasploh se množični mediji pri pripravi svojih informativnih izdelkov zelo malo ukvarjajo s posredovanjem informacij o novih znanstvenih dosežkih, o inovacijah ipd. Množični mediji najraje poročajo o osebah, ki iz povprečne množice izstopajo že zaradi vpletenosti v dogodke, ki so v okviru povprečnega vsakdanjika nekaj posebnega. Množični mediji tudi radi poročajo o naravnih nesrečah (poudarek je na dogodku), znotraj katerih se lahko osebe pojavljajo kot žrtve, ki so lahko znane ali pa manj znane. Tako osebe kot tudi dogodki so v vsakem primeru tudi prostorsko in časovno opredeljeni. Pri medijskih novicah se prostorska projekcija razteza v globalne sfere, medtem ko je časovna projekcija še zlasti usmerjena v preteklost in sedanost. Znotraj medijskih novic se zelo redko soočamo s prihodnostjo. Ob tem je potrebno poudariti, da obstajajo izjeme kot npr. vremenska napoved, turistične napovedi, gospodarske perspektive. V medijskih novicah se pojavljajo tudi organizirane združbe, ki so sestavljene iz bolj ali manj številnih oseb oziroma posameznikov. V vsakem primeru so tudi organizirane združbe npr. Delo podvržene prostoru in času. Dogodki, ki so v povezavi z organiziranimi združbami se mnogokrat tesno prepletajo z osebami (npr. vodilni kader, stavgajoči izvajalci). V nadaljevanju bom predstavil možnost za kvalitativno analizo medijskih novic.

2.2 Slika 2: Analiza povezav treh entitet

Slika 2 prikazuje vizualno analizo povezav med entitetami kot so Oseba (Person), Področje znanja (Knowledge area) in Predmetna oznaka (Descriptor). Preden gremo na simulacijo kvalitativne ocene je smiselno vsebino vsaj za entiteto "Oseba" (Person) na kratko opisati: Na splošno je možno osebam določiti nekatere psihične, fiziološke in sociološke značilnosti. V tem kratkem delu ne bom mogel že zaradi časovnih razlogov uresničiti opis prej omenjenih značilnosti. V vsakem primeru bom poskusil poudariti nekatere tematske sklope, po katerih je predsednik vlade prepoznaven. Na sliki 2 je možno opaziti, da se oseba Borut Pahor znotraj medijskih novic pojavlja v 207 od 228 dokumentih. Torej zelo pogosto. Gospoda predsednika vlade je možno še zlasti tematsko povezati (gl. sliko 2 drugi in tretji stolpec) z arbitražnim sporazumom / referendumom, gospodarstvom, varčevalnimi ukrepi, gospodarsko krizo, pokojninsko reformo, socialno varnostjo, socialnimi dialogi, sindikati, mednarodnimi obiski, z izhodnimi strategijami, javnim mnenjem, športom idr. V nadaljevanju se lahko vprašamo, kateri domači časniki / revije in TV oddaje najpogosteje poročajo o gospodu predsedniku vlade in v katerih vsebinskih sklopih? V ta namen lahko ponovno izdelamo vizualno stolpčno analizo povezav (primerjava oseba Borut Pahor in organizacije – mediji) in temu dodamo kvalitativno analizo omrežja med entitetama "Oseba" in "Organizacija" ter še medijsko

vsebino, ki jo posebej gospod predsednik vlade natančneje izpostavimo z besednim drevesom (*angl.: word tree*). Naj zaradi večje nazornosti zapisanemu priložim dodatno sliko.

2.3 Slika 3: Različne tehnike vizualne analitike

Slika 3 prikazuje različne tehnike vizualne analitike od vizualnega stolpčnega seznama povezav, entitetno omrežje in besednega drevesa. Pri zgornjem delu slike 3 gre za ugotavljanje povezav in povezanosti med preučevano osebo in časopisnimi članki. Spodnji del slike 3 natančno predstavlja gospoda Pahorja in njegovih še zlasti preteklih in precej manj njegovih prihodnjih aktivnosti.

3 Zaključek

Prevod angleške besede Jigsaw je Puzzle ali sestavljanica oziroma uganka. V prenesenem pomenu gre pri odkrivanju novih ali skritih znanj iz množičnih medijev za sestavljanje številnih posameznih dejstev v celovito sliko. Ta celovita slika naj bi v končni stopnji prikazala vsebino pomembnega dela družbe. Množični mediji so pomembni in vplivni del družbe, saj s pomočjo principa indukcije bolj ali manj intenzivno vplivajo na mišljenje prebivalstva. V bistvu gre za vrsto kolektivnih vsebin, znotraj katerih se skrivajo različni scenariji oziroma prihodnosti. Preučevanje kolektivnih vsebin je možno povezovati s področjem kolektivne inteligence, ki bi jo lahko merili s pomočjo različnih izhodnih enot kot so npr. gospodarska rast, brezposelnost, varnost v družbi, stopnja stresa v družbi, odstotek kriminalitete, kršenje človekovih pravic, onesnaženost okolja. V primeru, da so prej navedene idr. izhodne enote zelo negativne, potem o pozitivni kolektivni inteligenci ni možno poročati. Na podlagi navedenih kazalcev je potrebno zapisati, da je svetovni sistem dejansko v velikanski krizi, ker premalo upošteva dejavnik kolektivne inteligence, kajti zbiranje, sestavljanje in nenazadnje uporaba različnih koristnih znanj je dober predpogoj za reševanje zelo kompleksnih družbenih problemov. Vzpostavitev Centra za kolektivno inteligenco bi bila po mojem mnenju velika pridobitev za Ministrstvo za notranje zadeve in njegovih enot v sestavi. V takšnem centru bi se lahko izkristalizirala uporabna znanja tudi s pomočjo informacijske tehnologije.

PREVEČ JE PODATKOV

PREVEČ JE INFORMACIJ

PREVEČ JE PROBLEMOV

A PREMALO JE ZDRAVILNEGA ZNANJA

V MOZAIKU, KJER VSAK POSAMEZNIK PREDSTAVLJA EN KAMENČEK RESNICE

KI BI LAHKO REŠILA SVET